

Tabt arbejdsfortjeneste

Investering i tidlig indsats, forebyggelse og ligestilling

Udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste er stigende i Aarhus Kommune, og på landsplan er antallet af forældre på ordningen eksploderet til 18.000 forældre. Enhedslisten mener, at det er afgørende, at forældre med børn med handicap får den tilstrækkelige støtte – herunder tabt arbejdsfortjeneste. Men den nuværende udvikling kalder på, at vi igangsætter forebyggende indsatser, der kan hjælpe børnene tidligere og afhjælpe det massive pres på familierne.

Når et barn med handicap rammes af mistrivsel og skolevægring, udløser det nemlig ikke kun en kommunal udgift. Det skaber dybe, langvarige brud på forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet – og denne krise rammer socialt og kønsmæssigt skævt.

En undersøgelse udgivet i tidsskriftet *Social Udvikling* (SDU) dokumenterer konsekvenserne af det manglende sikkerhedsnet:

- **45 % af forældrene** må arbejde på deltid i en længere periode, selv efter det mest akutte pasningsbehov er overstået.
- **22 % tvinges til at skifte job**, ofte til karrierespor med lavere løn og skæve arbejdstider, fordi de ikke kan vende tilbage til deres oprindelige erhverv.

Tabt arbejdsfortjeneste er en ligestillingsfælde

Tal fra [Social- og Boligstyrelsen](#) viser, at når der udbetales tabt arbejdsfortjeneste til en enkelt forælder, registreres ydelsen i **43 % af tilfældene til moderen og kun i 7 % til faderen** (resten deles eller registreres på barnet). Det skaber en markant ulighed, hvor mødre bærer den største karrieremæssige og pensionsmæssige konsekvens, når børn med handicap rammes af fravær. Rapporter fra VIVE viser, at jo længere tid en forælder modtager tabt arbejdsfortjeneste, desto sværere bliver det at vende tilbage til en fuldtidsstilling. Arbejdspladser mister tålmodigheden, og forældrene mister faglige kompetencer. Da det i massivt overtal er mødrene, der tager fraværet, fungerer den nuværende praksis som en direkte ligestillingsfælde. Tabt arbejdsfortjeneste dækker måske den tabte løn her og nu, men ordningen kompenserer overhovedet ikke for de langsigtede konsekvenser:

- **Manglende pensionsindbetalinger** under fraværet.
- **Tabt karriere- og lønudvikling**, som mødrene mærker resten af deres liv.

Fra brandslukning til forebyggelse i Aarhus

Vi kan ikke fortsætte med at lade systemet køre som passiv brandslukning, hvor hjælpen først kommer, når forældrene er udbrændte, og tilknytningen til arbejdsmarkedet allerede er tabt.

Med dette budgetforslag præsenterer Enhedslisten en sammenhængende model. Ved at investere i et tættere, tværfagligt klyngesamarbejde mellem skole, PPR og forvaltning vil vi sætte ind langt tidligere. Målet er todelt: Vi skal nedbringe børnenes skolefravær og give dem trivslen tilbage – og vi skal via tidlig, koordineret jobfastholdelse for forældrene sikre, at især mødre ikke presses permanent ud af det udviklende fællesskab på arbejdsmarkedet.

Til at afhjælpe situationen foreslås følgende initiativer:

1. Det Ligestillede Taskforce (Job & Familie)

- *Konkret handling:* Der etableres et 4-årigt pilotprojekt med 3 specialiserede sagsbehandlere, som ansættes på tværs af Center for Job og Arbejdsfastholdelse (CJA) og Familiecentret. Taskforcen aktiveres proaktivt, så snart der opstår en sygedagpengesag eller en ansøgning om tabt arbejdsfortjeneste, som er udløst af et barns handicap eller bekymrende skolefravær.
- *Effekt og fokus:* Taskforcen skal yde en helhedsorienteret, håndholdt støtte til familien med et klart ligestillingsmål. I stedet for at fraværet automatisk lander 100 % hos moderen, udarbejder taskforcen – i tæt samarbejde med forældrene og i respekt for familiens overskud – en **bæredygtig dele-plan**, der bringer begge forældres ressourcer i spil.
- *Fastholdelse og re-entry:* Taskforcen fungerer som brobygger til arbejdsmarkedet. De tager den direkte, tidlige dialog med især moderens arbejdsplads for at aftale fleksible løsninger (fx midlertidig nedsat tid frem for fuldtidssygemelding), så tilknytningen til jobbet bevares. For de mødre, der allerede er røget ud af arbejdsmarkedet, designer taskforcen trygge "re-entry"-forløb i samarbejde med lokale virksomheder i Aarhus i form af skræddersyet virksomhedspraktik, mentorstøtte og opkvalificeringskurser.

2. Implementering af den Nationale Fraværsmodel via Center for Trivsel

Når et barn udvikler skolevægring, oplever forældre typisk, at de selv skal agere projektledere mellem skole, PPR og socialrådgiver. Den nationale samarbejdsmodel, som er testet med stor succes i Herning, Hørsholm og Slagelse, ændrer dette fundamentalt gennem tre principper:

- **Det fælles visitationsbord:** Ved bekymrende fravær (fx over 10 %) samles skole, PPR og socialforvaltning automatisk. De har et fælles, juridisk og faglige ansvar for at handle med det samme.
- **Én fast koordinator (Single Point of Contact):** På det første møde udpeges én koordinator omkring familien. Forældrene har kun én kontaktperson, som internt samler trådene i kommunen.
- **Den synkrone handleplan:** Indsatser iværksættes i alle barnets arenaer samtidigt – med ændret pædagogisk miljø på skolen, PPR-supervision til lærerne og praktisk aflastning i hjemmet.

Konkret handling i Aarhus: Aarhus Kommune udruller den nationale samarbejdsmodel for bekymrende skolefravær med Center for Trivsel som det centrale anker punkt. Ved **10 % fravær** udløses en automatisk alarm i systemet. Center for Trivsel overtager herfra koordineringen og samler øjeblikkeligt parterne om det fælles visitationsbord for at iværksætte den 360-graders afdækning af barnets trivsel og det sensoriske pres i klassen.

Effekt: Indsatsen rykker ud via det eksisterende center og afvikler de nuværende ventelister, før fraværet udvikler sig til total skolevægring. Mødre fanges up-front, inden situationen eskalerer til et punkt, hvor de må opsiges deres job eller søge fuld tabt arbejdsfortjeneste [Barnets Lov § 87](#).

3. Det Specialpædagogiske Afløsningskorps under Center for Trivsel (10 medarbejdere)

Konkret handling: Der oprettes et udbygget afløsningskorps på 10 medarbejdere, som forankres organisatorisk direkte under det kommunale Center for Trivsel. Korpsset overtager støtten og aktiviteterne i hverdagstimerne for de børn, der midlertidigt ikke kan rummes i folkeskolen. Aktiviteterne starter i hjemmet og flyttes gradvist ud på skolen som en struktureret brobygning. Dette sikrer, at barnet fortsat har en tilknytning til skolen og det fællesskab, der er med de andre klassekammerater.

Effekt og ligestillingsfokus: Dette fjerner det akutte pasningsbehov i hjemmet i dagtimerne. Når professionelt personale fra Center for Trivsel overtager den intensive pædagogiske opgave derhjemme, frigives forældrene (særligt mødre) til at kunne returnere til deres arbejdsplads, hvilket dæmper op for langvarigt karriere- og pensionstab.

4. PPR-Reform: Lokal udredning uden bureaukrati

Konkret handling: PPR i Aarhus Kommune tilføres ressourcer til at varetage udredning af ADHD og angst i barnets trygge nærmiljø. Visitation til specialtilbud skal fremadrettet kunne ske uden krav om forudgående diagnoser eller tunge pædagogisk-psykologiske

vurderinger (PPV). Derudover tilknytttes en psykiater fra BUA Skejby direkte til den lokale PPR til medicinhåndtering og løbende justering.

Effekt og fokus: Den gennemsnitlige ventetid på en udredning ved BUA i Region Midtjylland er i dag **202 dage**, på trods af en lovbestemt udredningsret på 30 dage. Denne lange ventetid forværrer risikoen for, at begyndende skolefravær udvikler sig til kronisk skolevægring. Samtidig bruger forældre – i overvældende overtal mødre – i dag massive mængder af fraværsdage og fridage på at køre til undersøgelser, kontroller og møder i psykiatrien. Ved at flytte medicinstøtte og udredning ud i PPR-nærmiljøet minimeres det løbende fravær og transporten markant, hvilket understøtter forældrenes jobfastholdelse.

Økonomisk Oversigt (Mio. kr.)

Indsatsområde	2027	2028	2029	2030	Primært fokus
Det Ligestillede Taskforce (CJA + BFF)	1,8	1,8	1,8	1,8	Sikrer forældrenes tilknytning til job under barnets sygdom.
National Fraværsmode (Slagelse-modellen)	3,0	3,0	3,0	3,0	Systematisk opsporing ved 10 % fravær aflaster hjemmet.
Specialpædagogisk Afløsningskorps	6,0	6,0	6,0	6,0	Gør, at forældre (især mødre) kan passe et fuldtidsarbejde.
PPR-Udredning & Medicinsk Nærmiljø	2,4	2,4	2,4	2,4	Fjerner ventetid på udredning og transport til BUA Skejby.
Nettoændring i driftsudgifter	13,2	13,2	13,2	13,2	Samlet forebyggende indsats i Aarhus Kommune.

Investeringen på **13,2 mio. kr.** finansieres via de regionale udviklingsmidler (hvis klyngesamarbejdet udnyttes) samt ved den direkte kommunale besparelse, der opstår, når familier korter deres perioder på sygedagpenge og tabt arbejdsfortjeneste.

Da den maksimale sats for tabt arbejdsfortjeneste i 2026 udgør **38.379 kr. om måneden per borger**, skal forslaget blot afværge eller afkorte omkring 25-30 fuldtidssager om året for at være fuldstændig udgiftsneutralt for Aarhus Kommune. Samtidig sikrer det, at færre kvinder sakker bagud i livsløn og pension.

Langsigtet hensigtserklæring: Fase 2 (Overgang til STIME)

For at sikre en bæredygtig og delvist regionalt finansieret model, forpligter Aarhus Kommune sig til, at Center for Trivsel på sigt (fra 2028) skal overgå til det regionale STIME-partnerskab i Region Midtjylland. Hvor Aarhus Kommune i perioden 2026-2027 anvender egne specialiserede ressourcer til at udbygge kapaciteten og fjerne de akutte fraværs-ventelister, vil en fuld implementering af STIME-modellen sikre, at Region Midtjyllands børne- og ungdomspsykiatri (BUA) formelt overtager opgaven med at uddanne og supervisere personalet i centret. Det sikrer maksimal faglig rygdækning og sparer kommunale driftsmidler på sigt.